

У спадок можна отримати не тільки майно, але й борги та інші зобов'язання

Впродовж життя кожна людина наживає певне майно чи інші цінності, тому треба вчасно подбати про те, щоб воно дісталось у хороші руки. Тут є два варіанти: спадкування за заповітом (коли у нотаріально посвідченому документі чітко прописується воля заповідача), або спадкування за законом (коли майно ділиться між родичами відповідно до ступеня спорідненості). Проте захистити родину від суперечок, а майно від «розпилювання» можна досить просто – склавши за життя заповіт.

Поняття заповіту визначається статтею 1233 Цивільного кодексу України, в якій передбачено, що заповітом є особисте розпорядження фізичної особи на випадок своєї смерті.

Найпопулярнішою послугою у 2018 році серед нотаріусів столиці було посвідчення заповіту. Відтак, за минулий рік кияни та гості столиці посвідчили майже 14 тисяч заповітів. Державними нотаріусами видано більше **29 тисяч свідоцтв про право на спадщину**, приватними – 17 тисяч. Значний обсяг роботи державних нотаріусів приходить на посвідчення договорів дарування успадкованого майна, договорів довічного утримання, спадкових договорів, заповітів тощо. Таким чином, приватними нотаріусами за цей рік посвідчено **8,5 тисяч заповітів**, а в державних нотаріальних конторах – більше 5 тисяч.

Майте на увазі, що спадкодавець у будь-який час має можливість скласти заповіт на все майно чи його певну частку, змінити заповіт чи скасувати взагалі. Спадкоємцю, в свою чергу, надано право прийняти спадщину або відмовитися від неї.

Заповіт має бути посвідчений нотаріусом або уповноваженою на це посадовою, службовою особою відповідного органу місцевого самоврядування (крім секретного заповіту).

Також законодавством допускається посвідчення заповіту головним лікарем, його заступником або черговим лікарем цієї лікарні, госпіталю, іншого стаціонарного закладу охорони здоров'я.

Право спадкування тісно пов'язане з правом власності, оскільки спадкування є одним із найпоширеніших засобів набуття права власності.

Здебільшого спадщина складається з права власності померлого громадянина на різне майно: житловий будинок, квартиру, предмети домашнього користування, земельну ділянку, транспортні засоби, кошти, цінні папери та інше майно, яким громадянин володів.

До складу спадщини входять не лише права спадкодавця, але й ціла низка майнових зобов'язань, а саме – борги спадкодавця. До спадкоємця також переходить:

- обов'язок відшкодувати майнову шкоду (збитки), яка була завдана спадкодавцем;
- обов'язок відшкодувати моральну шкоду, завдану спадкодавцем;
- обов'язок сплатити неустойку (штраф, пеню), які були присуджені судом спадкодавцеві за його життя.

Спадщина складається з сукупності майнових прав та обов'язків померлого громадянина, які, відповідно до чинного законодавства, можуть переходити у порядку спадкування до іншої особи.

Якщо майно належало кільком особам на праві спільної власності, то після смерті однієї з них спадщина відкривається тільки на належну цій особі частку.

Якщо місце проживання спадкодавця невідоме, місцем відкриття спадщини є місце знаходження нерухомого майна або основної його частини, а за відсутності нерухомого майна – місце знаходження основної частини рухомого майна.

Після смерті військовослужбовців строкової служби, а також студентів, які навчалися в навчальних закладах поза місцем постійного проживання, місцем відкриття спадщини визнається місце їхнього постійного проживання до призову на строкову службу або до вступу на навчання до навчального закладу.

Якщо у спадкоємців відсутні наведені вище документи, то нотаріус вимагає копію рішення суду, яке вступило в законну силу, про встановлення юридичного факту – місця відкриття спадщини.

Якщо у Вас є питання щодо нюансів спадкування, звертайтеся до Управління з питань нотаріату столичної юстиції http://www.justicekyiv.gov.ua/notariat_gtuy.html.

Нотаріат міста Києва працює для Вас!

Станіслав Куценко